

Nenad Raos

Rječnik kemijskih sinonima

Nakladnik: HDKI/Kemija u industriji, Zagreb 2009.;
ISBN: 978-953-6894-38-3; Glavni i odgovorni urednik:
Danko Škare; Recenzenti: Milan Sikirica i Hrvoj Vančik;
Lektorika: Mirjana Straus; Korektor: Tomislav Portada

Nenad Raos, najplodniji popularizator kemije u nas, autor mnogih članaka, knjiga i izložba, predstavio je nedavno svoj *Rječnik kemijskih sinonima* s namjerom "da kemičarima olakša snalaženje u kemijskoj literaturi, posebice onoj starijoj i za puk pisanoj". Kao izvore obuhvaćenih natuknica autor navodi stotinjak stručnih knjiga, udžbenika, članaka te rječnika i enciklopedijskih izdanja počevši od onih Pavla Žulića i Bogoslava Šuleka s kraja 19. stoljeća do najnovijih prijevoda IUPAC-ovih preporuka imena organskih spojeva.

Raos je – svjestan da nema rječnika koji će zadovoljiti zanimanje svakoga čitatelja – od golemoga broja kemijskih elemenata, organskih i anorganskih spojeva, minerala, kemijskih uređaja i pribora izabrao oko 2000 pojmove za koje je mislio da će biti zanimljivi i poučni, navodeći njihove sinonime na hrvatskom i nekoliko stranih jezika, pa *Rječnik* sadržava oko 7000 riječi. Taj sustavan, opsežan i dugotrajan posao, osim upornosti i strpljenja, zahtijeva izvrsno poznavanje struke i visoku autorovu kulturnu razinu, što će uočiti svaki pozoran čitatelj.

Većina se natuknica odnosi na organske spojeve koji su najbliže Raosovoju užoj struci i znanstvenom radu. Anorganski su spojevi, uključujući i minerale manje zastupljeni, a najmanji je udio pojmove iz klasične i instrumentalne kemijske analize, posebice kromatografije i drugih modernih separacijskih tehnika. Vjerujem da će autor za iduće izdanje konzultirati i hrvatski prijevod IUPAC-ovih preporuka kromatografskoga nazivlja.

Mislim da su najvredniji dio *Rječnika* trivijalni izrazi koji su me vratili u dane studiranja, kada se naši profesori nisu libili rabiti ih usporedno sa službenim nazivima. Danas se u nastavi i udžbenicima rijetko rabe, premda obogaćuju znanje i jezičnu kulturu. Dobro je da je obrađen pojам, danas "zabranjenoga", normaliteta, jer ga mlađi kemičari ne razumiju, a susreću ga u mnogim stranim priručnicima i udžbenicima. Unošenje naziva minerala još je jedan pogodak "u sridu" jer današnji kemičari gotovo ništa ne znaju o mineralogiji i kristalografiji. Pozitivne primjere mogla bih nastaviti nabrajati, ali prepustam svakom čitatelju da sam nađe svoje favorite.

Pridružila bih se jednom od recenzenata koji je pohvalio autorovu odluku da u *Rječnik* uvrsti kratice metoda i spojeva, ali i kemijskih društava, časopisa i institucija. Čitatelj će listajući knjigu moći raz-

Nenad Raos

RJEČNIK KEMIJSKIH SINONIMA

HDKI/Kemija u industriji - Zagreb, 2009.

gordon,	v. dalton.
A vitamin,	vitamin A, vitam
AAAS, American Association	AAAS, American Association
of Science, engl., Američko	of Science, engl., Američko
udruženje znanosti,	udruženje znanosti,
AAPS, American Association	AAPS, American Association
Pharmaceutical	Pharmaceutical
Scientists, engl., Američko	Scientists, engl., Američko
udruženje farmaceutičkih	udruženje farmaceutičkih
znanosti i područja	znanosti i područja
farmaceutike,	farmaceutike,
AAA, atomska apsorpcionska	AAA, atomska apsorpcionska
spektrometrija,	spektrometrija,
(engl. atomic absorption	(engl. atomic absorption
spectroscopy)	spectroscopy)
Ab, hist. oznaka za stat., v.	Ab, hist. oznaka za stat., v.
alabamij,	alabamij,
ABPI, Association of the Bi-	ABPI, Association of the Bi-
Pharmaceutical	Pharmaceutical
Industry, engl., Udruga brit-	Industry, engl., Udruga brit-
farmaceutičke industrije,	farmaceutičke industrije,
absorb., absorpcija, v.	absorb., absorpcija, v.
ABS, acrylonitrile-butadiene-	ABS, acrylonitrile-butadiene-
styrene copolymer,	styrene copolymer,
engl., kopolimer acrilonitril-	engl., kopolimer acrilonitril-
butadien i stirena,	butadien i stirena,
i stirena	i stirena
Abu, 2-aminobutiric acid,	Abu, 2-aminobutiric acid,
2-aminobutinska kiselina,	2-aminobutinska kiselina,
butirin, butirin, v.	butirin, butirin, v.
Ac, acetate, v.	Ac, acetate, v.
Acac, acetylaceton, v.	Acac, acetylaceton, v.
acetylacetone, v.	acetylacetone, v.
acetyl, v.	acetyl, v.
ace, 1-aminoeklopropan-1-	ace, 1-aminoeklopropan-1-
karboksilna kiselina,	karboksilna kiselina,
ACC, Asian Conference on	ACC, Asian Conference on
Coordination	Coordination
Chemistry, engl., Azijska	Chemistry, engl., Azijska
konferencija,	konferencija,
akademicijskoj kemiji,	akademicijskoj kemiji,
ACE, acetylcholinesterase,	ACE, acetylcholinesterase,
acetilkolin,	acetilkolin,
esterasa, AChE,	esterasa, AChE,
acetil, v.	acetil, v.
acetid, ambidrid octe-	acetid, ambidrid octe-
kiseline, v.	kiseline, v.
acetata svinja,	acetata svinja,
acetatni ion, CH ₃ COO ⁻ ion,	acetatni ion, CH ₃ COO ⁻ ion,
acetate, acetat, ion acetene	acetate, acetat, ion acetene
kiseline, kras,	kiseline, kras,

rješiti nedoumice u značenju pojedinih kratica i naučiti ponešto nova. Neke su mi kratice nedostajale, a nisam uspjela shvatiti kako su s kemijskim sinonimima povezane one poput FNRIJ, SRH, SIV i slične iz bivše nam države, ali očekujem da će lekciju o tomu dobiti u jednom od Raosovih idućih komentara u ovom časopisu. Unatoč njegovoj odrešitoj reakciji na prigovore o neprimjerenom uvrštanju podrugljive kratice fakulteta koji je sponzorirao izdavanje *Rječnika*, mislim da takve "sitnice" štete ponajprije knjizi, koja time gubi na ozbilnosti.

Pripadam onima koji vole britkost, duhovitost i ironiju u Raosovim uvodnicima i člancima, pročitala sam s uživanjem nekoliko njegovih popularnih knjiga jer je pisac koji zna značene istine zna prikazati na svima razumljiv način. Zadivljujuća je njegova produktivnost i svestranost. Samostalan rad na *Rječniku kemijskih sinonima* zasluguje čestitke, malo je onih koji bi se prihvatali tako zahvaljivog pothvata. Rječnike danas pišu skupine ljudi u jezičnim i leksikografskim institucijama, a on nam je, marljivo prikupljujući i dopunjajući podatke, dao vrijednu knjigu koju bi svaki kemičar trebao imati. Vjerojatno se pritom i umorio, ali – poznавajući njegovu energiju – sigurna sam da ćemo u dogledno vrijeme u rukama držati i drugo, prošireno izdanje.

Marija Kaštelan-Macan

Igor i Ranka Čatić

Hrvatsko-engleski rječnik polimerstva

Izdavač: Društvo za plastiku i gumu, Zagreb
Tisak: Denona d.o.o., Zagreb, 2009. godine
Format: 23,8 x 18,4 cm, meki uvez, 198 stranica

Hrvatsko-engleski rječnik polimerstva, autora Igora i Ranke Čatić jedinstveno je djelo te vrste na hrvatskom jezičnom prostoru. Opisuje 11 600 hrvatskih natuknica iz svih područja polimerstva, od naziva polimera i dodataka, strukture i svojstava, proizvodnih i preradbenih metoda i postupaka do uporabe i oporabe; od A (Amid) do Ž (Žvakača guma). Papirnatoj inačici Rječnika priložen je CD koji ima oko 250 natuknica više, osobito s područja gumarstva.

Godine 2002. promoviran je *Englesko-hrvatski rječnik polimerstva* istih autora i istog izdavača. Prikaz tog djela tiskan je iz pera ovog autora u časopisu *Kemija u industriji* (vol. 51, broj 9, str. 415). Većina tada navedenih opisa i ocjena (Z. J.) mogu se u potpunosti primijeniti i na ovaj rječnik.

Ta dva rječnika sada su cijelovito djelo namijenjeno velikom broju korisnika, svima onima koji se na bilo koji način bave polimerima i polimernim materijalima, ponajprije znanstvenicima, sveučilišnim